

ACE Stratejisi

“Politikalar Gündemi” ve “2006 – 2008 Çalışma Programı”

Çeviri: Aydan Erim

ACE'nin önümüzdeki üç yıllık dönemde izleyeceği yolu belirlemeyi amaçlayan ACE Stratejisi, Avrupa Komisyonu'nun mesleki hizmetlere ve özellikle de mimarlık hizmetlerine karşı yeterince hassas davranmamasını sert bir dille eleştiren ve ACE için teknik bir duruştan daha çok siyasi bir duruş tanımlayan bir dizi belgeden oluşuyor. ACE, Nisan 2005 Genel Kurulu'nun özel oturumunda 2006-2008 dönemine ilişkin Stratejik Hedefleri kabul etmişti. Bunun ardından Yönetim Kurulu, Kasım 2005'te seçilecek yeni yönetime de rehber olacak bir Politikalar Gündemi ve aynı dönem için çok yıllık bir Çalışma Programı hazırladı. Bu belgeler Kasım 2005'te Lüksemburg'da toplanan Genel Kurul'da kabul edildi. Politikalar Gündemi'nde, AB'de mevcut durumun mesleki yönden analizi yapılarak ACE'nin faaliyetlerinde izleyeceği öncelikler belirlenirken, Çalışma Programı'nda “mesleğe giriş”, “meslek uygulaması” ve “mimarlık ve toplum” tematik başlıkları altında üç yıllık bir çalışma programı sunuluyor.

ACE Politikalar Gündemi'nin orijinal metnine ulaşmak için:

<http://www.mo.org.tr/UIKDocs/politicalagenda>

Metne Türkçe olarak ulaşmak için:

<http://www.mo.org.tr/UIKDocs/politikgundem>

ACE 2006 – 2008 Çalışma Programı'nın orijinal metnine ulaşmak için:

<http://www.mo.org.tr/UIKDocs/workprogramme>

Metne Türkçe olarak ulaşmak için:

<http://www.mo.org.tr/UIKDocs/calismaprogrami>

ACE ÇALIŞMA PROGRAMI 2006 – 2008

Sunuş

ACE, Nisan 2005 Genel Kurulu'nun özel oturumunda 2006-2008 dönemine ilişkin Stratejik Hedefleri kabul etti. Bunun ardından Yönetim Kurulu aynı dönem için bir Siyasetler Gündemi oluşturdu (ref: 176/05/AS/AJ). Sunulan bu belge, 2006 yılı Ocak ayından itibaren ACE'nin yeni örgütlenme yapısı içinde yürütülecek çalışmalar için genel bir görev tanımı işlevi görmek üzere, üç yılı kapsayan ayrıntılı bir Çalışma Programı tanımlamaktadır.

ACE, mesleğin karşısında duran konulara eğilebilmek için, Genel Kurul tarafından verilecek desteğe bağlı olmak koşulu ile, bu onayın ardından, aşağıdaki 1., 2., 3. ve onu izleyen bölümlerde tanımlanan üç ana alanı temel kabul eden tematik bir yaklaşımı benimsemeye ve böylelikle mesleğin ana boyutlarını ayırıştırarak, ayrı ayrı ele almaya karar verdi.

1. MESLEĞE GİRİŞ

1.1 Eğitim ve Yetiştirme Standartları ve Mimarlık Okulları ile İşbirliği

Yüksek Öğrenim

Mimarlık öğrencilerinin aldıkları eğitimin mümkün olan en üst düzeyde olmasını sağlamak mesleğin çıkarıdadır. ACE özellikle, en az beş yıl süreli tam zamanlı eğitim ve bunu destekleyen en az iki yıllık bir staj döneminin özellikle uluslararası düzeyde kabul edilen bir standart olmasını teşvik etmeyi sürdürecektir. ACE ayrıca, mimarlık öğrencilerine verilen tam zamanlı eğitimin kalitesinin, imkânlar dahilinde bulunan akreditasyon/validasyon sistemleri aracılığıyla mümkün olan en yüksek standarda ulaşmasını sağlanması yönünde çaba gösterecektir.

Bu nedenle ACE, Avrupa'daki mimarlık okulları ile daha yakın ve güçlü bir işbirliğinin sağlanması yönünde çaba gösterilmesi gerektiğine inanmaktadır. ACE'nin Eğitim Çalışma Grubu ve ACE/EAAE (Avrupa Mimarlık Eğitimi Birliği) Ortak Çalışma Grubu bu konuya eğilen başlıca organlar olacak ve böylelikle iki kuruluş arasındaki ilişkileri geliştirecektir.

Bu konunun özel bir boyutu da, Avrupa'da yüksek öğrenimin nasıl örgütleneceğini büyük oranda etkileyen ve Avrupa Yüksek Öğrenim Alanı'nın gerçekleşmesine doğru giden Bolonya Süreci'dir. Bu Avrupa Alanı gerçekleştiği zaman, verilen ders programları Avrupa çapında birbiriyle uyumlu hale gelmiş ve öğrencilerin okullar arasında geçiş olanağı artmış olacaktır. Mimarlık meslek topluluğu ve mimarlık okullarının bu konu üzerinde çalışmaları ve yapılacak değişikliklerin, gerek mimarlık okullarında verilen eğitimin kalitesinin düşürülmesine, gerekse, staj olsun ya da olmasın, beş yıllık eğitimin uygun standart olduğu koşulundan taviz verilmesine yol açmamasını sağlamaları gerekmektedir.

Staj

Mimarlık öğrencilerine sunulan ders programlarının, öğrencilerin mimarların mesleklerini uygularken karşılaştıkları gerçeklerle yüz yüze gelmelerini ve bu konuda bilgi sahibi olmalarını sağlayacak şekilde düzenlenmesine ihtiyaç vardır. Eğitim programlarının bu kısmının hangi öğeleri içermesi gerektiği konusunda bir tartışma başlatılmalıdır.

Pratik Deneyim

Mimarların eğitimi, yetiştirilmesi ve meslek uygulaması arasında belirli bir kopukluk vardır. Bu kopukluğun, bir pratik deneyim dönemiyle giderilmesine çalışılmaktadır. Ancak, bu çok zorunlu yetiştirme döneminin yapılandırılması AB bütününde büyük farklılıklar

göstermektedir. Ayrıca, bu dönemi yasalarla düzenleyen ülke sayısı çok az olduğundan AB içinde halen uygulanan farklı yaklaşımların incelenmesi gerekmektedir. ACE gereken bu çalışmayı yapmayı ve varılacak sonuca dayanarak, kendi görüşüne göre bu konudaki en iyi uygulamanın ne olacağına ilişkin rehberler hazırlamayı ve yayınlamayı amaçlamaktadır.

Sürekli Mesleki Gelişim (SMG)

Günümüz toplumunda, meslek adamlarının bilgi ve becerilerini, bu çabayı olası işverenlere açıkça gösterebilecek şekilde sürekli olarak güncel tutmaları esastır. Bu tür SMG'ler, meslek örgütleri, mimarlık okulları ve diğer kuruluşlar gibi, farklı kaynaklar tarafından sağlanabilir. Mesleğe sunulan SMG'nin en yüksek kalitede ve erişebilir olmasını ve bunların izlenmesi sağlamak için çalışılması gerekmektedir. Böylece mesleğin, hizmetlerin güncelleşmiş bilgi ve beceriler sayesinde ve kamu yararını gözeterek sürekli olarak kaliteli bir şekilde sunulmasıyla ilgilendiği de gösterilmiş olacaktır.

ACE, SMG Politikaları ve programları bağlamında mesleğin ve okulların oynayacağı rollere açıklık kazandırmayı amaçlamaktadır.

1.2 Mesleğe Girişin Düzenleyici Yasal Boyutları

Mimarlık meslek uygulamasını etkileyen pek çok yasal düzenleme ve mesleğin yasalarla düzenlenmesinin de pek çok yolu bulunmaktadır. Avrupa Birliği'nin kural koyucu yasal düzenlemelere yaklaşımındaki güncel değişimler (Daha İyi Yasama politikası) ve özellikle de daha iyi ve alternatif düzenleme yaklaşımlarını dikkate alan ACE, şu anda var olan düzenleme modellerini incelemeyi, ve mesleğe ilişkin düzenleyici kuralları ve bunların topluma mimarlık hizmeti sunan mimarları nasıl etkilediğini daha iyi anlamayı amaçlamaktadır. ACE, bu incelemeyle, yeni kavramların geliştirilmesi yönündeki potansiyeli de irdelemiş olacaktır.

Yeterliklerin Tanınmasına İlişkin Usuller

Mimarlık Direktifi'ni ortadan kaldıran yeni Mesleki Yeterliklerin Tanınmasına İlişkin Direktif'in (2005/36/EC) yakınlarda kabul edilmesi nedeniyle, ACE'nin Avrupa Komisyonu ve diğer kurumlarla işbirliği yaparak, mimarlık okulları tarafından sağlanan yeni veya değiştirilmiş yeterlik tanımlarının tanınması ve bunların tesciline ilişkin yeni yöntemleri incelemesi ve anlamasına ihtiyaç vardır. Yeni usuller, ortak bir yapı içinde ele alınacak ve meslekle de bağlantılı bir uzmanlar grubunun yardımıyla çalışılacak olsa da, çok kısa süreli bir takvimle yürütülmesi gereken bu çalışma, süreçte "düşük standartlı" yeterliklerin tanınmasına olanak verecek boşlukların önüne geçilmesi bakımından son derece acildir.

Lisans Verme Usulleri (Tescil Dahil)

Mimarlığın kültürel, sosyal ve ekonomik açıdan toplum üzerinde çok büyük bir etkisi olduğu bilinci arttıkça, bir tüketicinin gerçekten yetkin bir mimar bulduğuna nasıl emin olacağı yönündeki kaygılar da artmaktadır. Avrupa'nın pek çok yerinde ve dünyanın başka yerlerinde de şu anda sıkça kullanılan bir yaklaşım mimarların tescil edilmesidir. ACE, resmen tanınan yetkinliğe sahip kişilerin basit bir kaydının tutulması dahil olmak üzere, mimarların tescili konusundaki farklı yaklaşımları incelemeyi sürdürecektir ve meslek ve mesleği temsil eden örgütlerin bu kritik konuya nasıl yaklaşmaları gerektiğine ilişkin öneriler geliştirmesini olanaklı kılacak sonuçlar çıkartacaktır. Bu tartışmaların çerçevesini mimarların kendi işlerinin kurulu olduğu ülkelerden farklı ülkelerde hizmet verirken sadece eğitim, yetiştirme ve/veya deneyimle yetkinlik kazandıkları alanlarda iş yapacakları ilkesi belirleyecektir.

Yetkinlik Kanıtlarının Ülkeler Arasında Taşınabilir Olması

Tek irtibat noktası (single point of contact) kavramını getiren yeni Yeterlikler Direktifi'ne bakıldığında, meslek örgütlerinin, özellikle de düzenleyici yetkilere sahip olanların, meslek ve yetkili merciler arasındaki işbirliğinin güçlenmesi sonucu, tanımayla ilgili konulardaki idari onay süzgeçleri içinde daha fazla yer alma olanağına sahip olabilecekleri görülmektedir. Aynı durum önerilen İç Pazarda Hizmetler Direktifi için de geçerlidir. Bu ikinci Direktif, veri

tabanları dahil olmak üzere yeterli usullere ve sistemlere dayalı ve Üye Ülkelerin taahhüt edeceği güçlendirilmiş bir idari işbirliği ilkesini ön plana çıkartmaktadır.

Uluslararası ticaret ve özellikle de karşılıklı tanıma konusundaki ikili anlaşmalar bağlamında, bu gibi anlaşmalardan yararlanmak isteyen kişilerin üçüncü ülkeler tarafından aranan pratik deneyim dahil olmak üzere gereken yeterliğe sahip olduklarının kanıtlanması ve “belgelenmesi” için kullanılacak yeterli, etkin ve net süreçlerin uygulamaya konması gerekecektir.

ACE, kendi himayesinde ve bu konuda yetkin kuruluşlarla uygun görülen işbirliklerini kurarak bir “Veri Tarama/Sağlama Merkezi” (Clearing House) modeli oluşturmak amacıyla bu konuyu her yönüyle tam olarak araştıracaktır.

1.3 Meslek Profili

ACE tarafından yürütülen çalışmaların büyük bir bölümünün ardında, mesleğin profilinin tanımlanması ve anlaşılması çabası yatmaktadır. ACE, bu konuyu ele alırken ortak yanların giderek daha belirginleştiği diğer düzenlenmiş mesleklerle yaptığı işbirliğinden büyük katkı sağlamıştır (Aşağıdaki bölümlere bakınız). Mimarlık mesleğinin kendine özgü nitelikleri göz önüne alındığında ACE, mesleğe giriş konusuyla doğrudan ilgili çeşitli öğelerle karşılaşmaktadır.

Meslek Profiline Tanımlanması

Bolonya Süreci'nin getirdiği değişiklikler, pazarın baskısı ve toplumun talepleri mimarlık alanında yetkin olan kişilerin meslek profilleri üzerinde tanımlı bir çerçevede görüş geliştirmeyi gerekli kılmaktadır. Bu çalışma, yüksek öğrenim alanında Bolonya Süreci tarafından teşvik edilen yeni yaklaşımları ve giderek daha bilgili olan bir toplumun meslek üzerinde yaratacağı baskıları da kapsayacak şekilde genişleyecektir

“Mimar” Unvanının Kullanılması

Mimarlık Direktifi'nin kabul edilmesinden, aslında ACE'nin kurulmasından bu yana unvanın mı yoksa işlevin mi korunması gerektiği konusunda ciddi bir tartışma sürüp gitmiştir. Unvanın korunmasının yasayla garanti altına alındığı Üye Devletlerde bile, pazardaki dönüşümler ve hizmetlerin giderek daha serbestleştirilmesiyle, kimin tasarım yapabileceği ve neleri tasarlayabileceklerinin tanımlanması konusunda ciddi sürtüşmelerin ortaya çıktığı görülmektedir. Bu olgu, Bolonya Süreci'nin uygulanmasıyla yaratılan karmaşayı daha da pekiştirmektedir (Yukarıdaki bölümlere bakınız).

Özellikle işverenlere ve tüketicilere yeterli güvenceler sunabilmek için, bu sorunların acilen açıklığa kavuşturulması gerekmektedir. ACE'nin şu anda bu konuya ciddi bir şekilde eğilmesi gerekmektedir.

Mimarın İşlevi - Misyonu

Yukarıda ortaya konduğu gibi, mimarın misyonun ne olduğu konusunda canlılığını koruyan bir tartışma vardır. Unvanın kullanılması sorununun ötesinde, diğer meslek adamlarının giderek daha fazla yapı tasarım hizmetleri vermesi yönündeki eğilim ve mimarların giderek daha fazla bir oranda farklı meslekleri bir araya getiren ekipler ve/veya ortaklıklar içinde çalışıyor olması durumunun da göz önüne alınması gerekmektedir. Bunu yaparken mimarların faaliyetlerine ilişkin koşulların daha iyi tanımlanması ve müşterinin ve toplumun taleplerini karşılayabilmek için mimarın yerine getirmesi gereken işlevlerin belirlenmesi gerekmektedir.

Son 12 yıl içinde ACE bu konuyla ilgili çeşitli çalışmalar yaptı ve bu duyarlı konuyu taze bir bakışla yeniden ele alırken bu eski çalışmaların vardıgı sonuçlardan yola çıkacaktır.

1.4 Araştırma

Uygulamalı Araştırma

Avrupa Birliği, araştırma ve yenilikçiliğin Avrupa'nın rekabetçiliği açısından asal bir öge olduğu kavramını savunmaktadır. Mimarlığın da içinde yer aldığı inşaat sektörü en önemli sanayi sektörü olduğuna göre, mesleğin de araştırma alanında oynayabileceği bir rolü olduğu açıkça görülmektedir. Mesleğin, meslek uygulamasına yönelik araştırmalar (uygulamalı araştırma) üzerinde özellikle durarak, günlük işlerinin hangi kısımlarının araştırma sayesinde daha iyi bir hale getirilebileceğini tanımlaması son derece önemlidir. Meslek ayrıca, mimarın yaratıcı kimliğinin örneğin yapıların detaylı tasarımında yararlanılan yönlerini özellikle vurgulamalıdır. Bu yaratıcılık yenilikçidir ve yapılı çevrenin kalitesinin iyileştirilmesine ve bu sektörde izlenen süreçlere yararlı katkılar sağlamak için kullanılabilir.

ACE, bu tür araştırmanın önemine ve eğer böyle araştırmalar varsa, nasıl yapıldıklarına ilişkin meslek alanında bugün için geçerli olan düşünceleri yakından incelemeyi ve mimarın uygulamalı araştırma alanındaki rolünün, bu sektörde yer alması gereğini yansıtacak biçimde artırılmasını sağlamayı amaçlamaktadır.

Politika Hedefli Araştırma

ACE'nin, uygulamalı araştırmaları meslek üzerindeki etkisi bakımından tanımlamasının yanı sıra, politika hedefli araştırma konusunu da ele alması gerekmektedir. Giderek daha bilgi temelli olan bir toplumda her alanda uygun ve somut verilere dayalı politikaların oluşturulmasına ihtiyaç olduğu bilinci de artmaktadır. Bu önerilen politikaların konusuna ilişkin araştırmaların ilgili politika formüle edilmeden önce yapılmış olmasını gerektirmektedir ve bu nedenle de, temel amaçlarından biri AB, ulusal ve yerel düzeylerde, yaşam çevresini etkileyen konularda net ve bütüncül politikaların benimsenmesini teşvik etmek olan ACE ve onun üye örgütleri için özel bir önem taşımaktadır.

ACE, bu tür araştırmalara açık olan alanları tanımlamayı ve gerek mesleğin içinde gerekse dışında bu tür araştırmalara karşı ilginin canlandırılması için uğraş vermeyi sürdürmeyi amaçlamaktadır. ACE, özellikle AB programlarının bu tür araştırmalar için gereken fonları sağlamanın garanti edilmesi yönünde çaba harcayacaktır.

Akademik Araştırma

Mimarlık okulları bir süredir mimarlık mesleğinin esasını oluşturan daha temel konularda yapılan araştırmaların merkezi olmuştur. Bu, özellikle mesleğin bilgi temelini zenginleştirdiği zaman ve doktora gibi mezuniyet sonrası çalışmaların temelini oluşturduğunda, gösterilmesi istenen bir çabadır. Buna karşın, akademik araştırma alanı iyi tanımlanmış değildir ve ACE, Ortak Çalışma Grubu kapsamında EAAE ile kurulan işbirliğinin sunduğu fırsatın, bu alanda iyi tanımlanmış ve derine inen, ve amaçlarından biri mimarlık alanında ve bununla ilgili konularda akademik ve uygulamalı araştırma arasında gözlenen açığın azaltılması olan bir rehberliği geliştirmek üzere kullanılması gerektiğine inanmaktadır.

MESLEĞE GİRİŞ

Hedeflenen Sonuçların Özeti:

- I.1.** ACE, mimarlar için en yüksek standartta eğitim ve yetiştirme sağlanmasını teşvik etmeyi sürdürecektir.
- I.2.** ACE, mesleğe sunulan SMG'nin en yüksek kalitede olmasını sağlamaya çalışacak ve Mimarlık Okullarıyla diyalog kurarak SMG için bir Avrupa etiketi oluşturacaktır.
- I.3.** ACE, mimarların üçüncü eğitim düzeyi sonrasındaki mesleki yetişmeleri alanında en iyi uygulamanın ne olacağı konusunda rehberler geliştirecek ve yayınlayacaktır

I.4. ACE, yeterliklerin tanınmasına ve bunların ülkeden ülkeye aktarılabilmesine ilişkin yeni yöntemler üzerinde çalışacaktır.

I.5. ACE, mesleğin ve mesleği temsil eden örgütlerin, lisans verme usullerine nasıl yaklaşımları gerektiğine ilişkin öneriler geliştirecektir.

I.6. ACE, meslek kapsamında bilgi alışverişine olanak verecek ve yeterliklerin tanınmasında yararlı olacak bir “Veri Tarama/Dağıtma Merkezi” (Clearing House) modeli geliştirmenin olanaklarını ve yararlarını tüm yönleri ile araştıracaktır.

I.7. ACE, ayrıca, kimlerin tasarım yapabileceklerini ve neleri tasarlayabileceklerini daha iyi belirleyebilmek için, mimarlık alanında yeterlik kazanmış kişilerin meslek profili üzerinde çalışmayı sürdürecektir.

I.8. ACE, özellikle işverenlere ve tüketicilere yeterli güvenceler sunabilmek amacıyla, mimar unvanının kullanılmasıyla ilgili konulara açıklık getirecektir.

I.9. ACE, işverenlerin ve toplumun taleplerinin karşılanabilmesi için mimarların üstlenmesi gereken işlevleri sıralayabilmek amacıyla, mimarın çalışma alanlarını belirleyecek koşulları daha iyi tanımlayacaktır.

I.10. ACE, mimarların yaratıcılığının yenilikçiliğe yapabileceği katkıyı daha da ön plana çıkartacaktır.

I.11. ACE, mesleğin uygulamalı araştırmalar alanındaki rolünün artırılmasını sağlamak için çalışacaktır.

I.12. ACE, politika hedefli (sosyo-ekonomik konular) araştırmalara açık olan alanları tanımlamayı amaçlamaktadır ve, hem mesleğin içinde hem de dışında, bu tür araştırmaların yapılmasına duyulan ilginin canlandırılması yönünde çaba harcamayı sürdürecektir.

I.13. ACE, akademik (temel) araştırmalar alanında yol gösterici öneriler geliştirecektir.

2. MİMARLIK MESLEK UYGULAMASI VE MİMARLIK HİZMETLERİNDE TİCARET

2.1 Mimarlık Meslek Uygulamasının Yasal ve Düzenleyici Ortamı

Rekabet Politikası ve Yasalar

AB mal ve hizmetler için bir İç Pazar oluştururken, tüm Avrupa çapında adil uygulamalar yapılmasını sağlayabilmek için ağırlıklı olarak rekabet politikasını ve hukukunu dayanak almıştı. Bu süreçte mimarlık mesleğinin de içinde olduğu düzenlenmiş meslekler yasa koyucuların dikkatinden kaçmadı. 2004 yılı başlarında Komisyon, reklam, tarifeler, mesleğe giriş, çok disiplinlilik, kurulan işin sahipliği gibi konular üzerinde özellikle duran, Mesleki Hizmetlerde Rekabetçilik başlıklı bir öneri raporu (communication) yayınladı. Bunun ardından, Mayıs 2004'te, Komisyon'un ve Ulusal Rekabet Kurullarının rekabet yasalarının Avrupa Birliği bünyesinde uygulanmasına ilişkin sorumluluğu paylaşmalarını öngören yeni bir yasal çerçeve yürürlüğe girdi. Gerek etkilenen meslekler gerekse Ulusal Rekabet Kurumlarını kapsayan yaygın danışma süreçlerini esas alan bir değerlendirme raporunun 2005 yılı yazında yayımlanması beklenmektedir.

ACE, diğer meslek kuruluşları gibi, profesyonel hizmetlerle ilgili bu çalışmanın hem alınan temellerini hem içeriğini hem de yetersiz yöntemlere dayandırıldığı için bu hizmetlerin kendilerine özgü özellikleri kavramaktan aciz sonuçlarını ısrarla eleştirmiştir. Bu yetersizlik kamu yararı, toplum ve yaşam çevresinin kalitesi üzerinde büyük etkisi olan mimarlık hizmetleri açısından özellikle geçerlidir. ACE, daha önce yaptığı çalışmalardan yola çıkarak, rekabetle ilgili konulara sadece ekonomik teoriyi esas alan bugünkü yaklaşımın konu mimarlık olunca yeterli olamayacağını ve bu yaklaşımın toplumsal etki gibi bazı diğer düzeltici faktörleri de dikkate alması gerektiğini sürekli olarak gündeme getirmeyi sürdürecektir.

Düzenleyici Kurallar

ACE, yasalara ilişkin aşağıda sunulan daha genel bir irdelemenin yanı sıra, Avrupa bütününde meslek için geçerli olan ve yasalarla yetkilendirilmiş kurumlar tarafından belirlenen düzenleyici kuralları daha ayrıntılı olarak incelemeyi amaçlamaktadır. Bu kurallar yapı yönetmeliklerinden imar yönetmeliklerine, deontoloji kurallarına (etik kodlar) kadar uzanan geniş bir alanı kapsamaktadır. ACE'nin her kurallar grubunu ayrı ayrı ele alarak, içerdikleri yol ve yöntemleri ve meslek üzerindeki etkilerini karşılaştırmalı olarak incelemesi gerekecektir.

ACE bu çalışma ile, kurallardaki ortak standartları, bunların gerekçelerini ve meslek üzerindeki etkilerini tanımlamayı amaçlamaktadır. Bu irdelemeyle ACE bu alandaki en iyi uygulamalar konusunda dersler çıkartacak ve inşaat sektörü bütününde mimarlık hizmetleri için daha iyi düzenlemeler getirilmesi talebini savunabilecektir.

Meslek Uygulamasının Farklı Şekilleri

Başta serbest meslekler olmak üzere, profesyonel hizmetlerin sağlandığı mesleğin uygulanma şekillerine yeniden ilgi gösterilmektedir. Serbest mesleklerin tipik özellikleri olan bağımsızlık, kişisel sorumluluk ve işverenin duyduğu güven gibi öğeler, seçilecek meslek uygulaması şeklini ve pazardaki rekabeti etkiler. ACE, bu konuların önemli olduğunun ve mesleğin şöhretinin bir ölçüde de bunlara dayandığının bilincindedir. Bu nedenle de, daha iyi bir kalite sağlayabilmek için, AB bütününde mimarlık mesleğine uygulanacak en uygun meslek uygulaması şekillerini belirleyebilmek için, bu konularda ayrıntılı bilgiye sahip olunması önemlidir.

Deontoloji Kuralları

Yukarıda sözü edilen düzenleyici kuralların aksine, deontolojik kurallar mesleğin etik kuralları, davranış kuralları, mimarlıkta profesyonellik gibi araçlarla kendisine kendisi tarafından uygulanan kurallardır. Bu tür kuralların oluşturulmasındaki başlıca itici güç her zaman kamu yararının gözetilmesi olmuştur ve mesleğin, kamu yararının zaman içinde ne anlama geldiği konusuyla uyumlu kalması önemlidir. Öz ve ortak denetim gibi alternatif düzenleyici yaklaşımlara doğru bir eğilim oluşmaktadır ve mimarlık mesleği de bu oluşuma uygun olarak kendi deontolojik çerçevesini, işverenlerin ve toplumun beklentilerine daha iyi cevap verecek şekilde güçlendirmek isteyecektir.

ACE, meslek için, bir Avrupa Etik Standartları belirlenmesi olanağını da göz önünde tutarak, etik konusunu ve bu konunun AB Üye Devletler'inde nasıl uygulandığını ayrıntılı olarak incelemek niyetindedir. Daha somut olarak belirtilecek olursa, ACE, başka hususların yanı sıra, etiğe uygun davranışın altında yatan ilkeleri de içerecek olan bir Avrupa Deontoloji Kodu hazırlayacaktır.

Davranış Kuralları

Hangi deontolojik kurallar bütünü olursa olsun, bunların en önemli ögesi davranış kurallarıdır. Bu gerçek ACE Üye Örgütleri tarafından uzun süredir fark edilmiştir ve hepsi ortaya, şu ya da bu şekilde, böyle kurallar koymuştur. Yukarıda da belirtildiği gibi, temeli iyi atılmış bir davranış kuralları bütünüünün başlıca itici gücü, bu kurallarla bağlı olan kişilerin kamu yararına hizmet etmelerini garanti altına almaktır. AB'de tüketicinin ve toplumun çıkarları giderek daha fazla siyasi önem kazanmaya başladığından, bu mantık da giderek daha fazla geçerli olmaktadır ve ACE şu anda, dönüşüm geçirmekte olan bu gerçeği ele almaktadır.

ACE, Komisyon'un iç pazarı hizmetlere açmayı öngören bir direktif önerisini dikkate alarak, Avrupa düzeyinde geçerli olacak ve ilkeleri şu anda ulusal ya da bölgesel düzeyde var olan bütün kodların içine katılabilecek bir davranış kuralları sunma olasılığının geçerliliğini irdelemektedir. Bu süreç içinde ACE, bu tür kodların yapılması ve denetimine ilişkin sorumluluklar bakımından Üye Devletler'deki gerçek durumu derinlemesine inceleyerek analiz etmiş bulunmaktadır. Bu çalışmayı daha da ileriye götürmek ve Üye Örgütler'le birlikte

ulusal düzeyde alınabilecek uygulamaya ilişkin önlemleri belirlemek kısa dönem içinde ele alınması gereken önemli işlerden biri olacaktır.

Anlaşmazlıkların Çözümü

Mimarlık hizmetlerinin sağlanması bağlamında giderek önem kazanan bir konu da uyuşmazlıkların çözümüne ilişkin alan olarak ortaya çıkmaktadır. Sözleşmeye bağlı tüm ilişkilerde bu sözleşmeyle bağlanan taraflar arasında bir anlaşmazlık çıkması olasılığı vardır ve karmaşık bir alan olan inşaat sektöründe bu uyuşmazları çözecek üzerinde anlaşma sağlanmış ve mümkün olduğu kadar hızlı ve etkin sonuçlar verecek yolların bulunması istenen bir şeydir. ACE çalışmaları arasına uyuşmazlıkların çözümüne ilişkin en iyi yaklaşımların ne olduğu konusunu da katacak, ve temel kaygısı tüketicinin korunması olmak koşuluyla, mesleğin yararlanabileceği çeşitli seçenekleri inceleyecektir. Bu çalışmanın, mimarlar ve işverenleri arasındaki uyuşmazlıkların çözümünde, kademeli ve hiyerarşik bir yaklaşım (arabuluculuktan dava açma sürecine kadar) sonucu vermesi beklenmektedir.

Öz ve Ortak Denetim

Daha İyi Yasama için AB'nin Yeni Eylem Planı'nın uygulanması sürecinde ve yasaların basitleştirilmesi yönündeki gayretlere ek olarak, AB bünyesinde yasa yapma konusuyla ilgili üç temel birim (Komisyon, Parlamento ve Konsey) Aralık 2003'te Daha İyi Yasama konusunda bir kurumlararası anlaşma imzaladı. Bu anlaşma alternatif düzenleme yaklaşımlarını ve özellikle de, tanımını yaptığı öz ve ortak denetimi teşvik etmektedir. Buna göre, AB'nin birbirini izleyen altı Başkanlık Dönemi daha etkin ve daha iyi bir yasama ortamı sağlanmasını taahhüt etmiş olmaktadır. Anlaşma gereklerinin izlenmesi ve özellikle de Komisyon tarafından yürütülmekte olan öz ve ortak denetim yönteminin uygulanmasına ilişkin gerçek durum hakkında bir rapor hazırlanması çalışmaları şu anda sürmektedir. Bu arada, Komisyon yeni yasaların etki değerlendirmesine ilişkin iç usullerini ciddi bir şekilde güçlendirmekte ve Komisyon hizmetleri için bir el kitabı hazırlanmaktadır. Bu bağlamda, bundan böyle her yeni öneri için hazırlanan tüm açıklama notlarında öz ya da ortak denetimin uygulanabileceği alanların ve ne ölçüde uygulanabileceğinin belirtilmesi gerekmektedir. Bu, Avrupa yasama sürecinde aşağıdan yukarıya doğru bir yaklaşım yönünde önemli bir kayma olduğunu göstermektedir.

Bu yeni yaklaşım ACE Üyelerine belirli işlerin ve işlevlerin yapılabilmesi için çok önemli fırsatlar sağladığından, ACE bir Avrupa deontoloji kodunun oluşturulması ve uygulanmasını savunmanın ötesinde, bu konuda bilgi ve ilgi yaratmak üzere çalışacaktır.

2.2 Mimarlık Hizmetlerinin Elde Edilmesi

Günümüzde, bir çok yönden pazara erişim konusuyla bağlantılı olarak, mimarlık hizmetlerinin nasıl elde edileceği konusunda hızlı bir dönüşüm görülmektedir. Birçok paydaş, işverenlere - ister kamu isterse özel kişiler olsun- paralarına daha iyi karşılık alma olanağı verecek yeni yaklaşımlara büyük ilgi göstermektedir. Bu süreçte, mimarlık meslek topluluğunun kaygısı genel nitelikte sürdürülebilirliğin aynı zamanda sağlanmasının garanti altına alınmasıdır. Mesleğin diğer bir kaygısı da, hangi hizmet elde etme yöntemi kullanılırsa kullanılsın, en iyi sonuçların elde edilebilmesi için mimarın rolünün doğru bir şekilde tanımlanmış olmasıdır. İşverenlerin, mimardan talep edeceklerini daha iyi tanımlayabilmek için, yaptıkları yatırımın kalitesini ve sürdürülebilirliğini artırmayı amaçlarken söz konusu olan parametreleri daha iyi kavrayabilecek bir durumda olması gerekmektedir. ACE bu nedenle, bu alanda yapılacak çalışmalar konusunda son sıralarda onaylanan görev tanımı uyarınca, aşağıdakilerin üzerinde özellikle durarak, tüm ilgili modelleri inceleyecektir.

Kamu İhaleleri ve Kuralları
Mimarlık Yarışmaları
Proje ve İnşaat İşleri
Kamu - Özel Sektör Ortaklıkları
Proje Ekibi Ortaklıkları

Proje Ekibi İçindeki Farklı Rollerin Tanımlanması

Mesleğe giriş, ve daha da önemlisi yukarıda değinilen hizmet alımı konularıyla ilgili olarak ortaya çok acil bir ihtiyaç çıkmaktadır: Bir yandan mimarların farklı öğelerin sentezi konusunda sahip oldukları kapasiteyi vurgularken, öte yandan da, mümkün olduğunca nesnel davranarak, inşaat sektöründeki farklı ortakların oynadığı farklı rollere ilişkin bir kavramsal çerçevenin geliştirilmesi. Bu çalışma bir kez tamamlanınca, sektördeki ilgili dallar ve gruplarla yapılandırılmış diyaloglara girişilmesinde yarar olacaktır (Aşağıdaki bölümlere bakınız).

2.3 Mimarlık Hizmetlerinde Kalite

Mimarlık Meslek Uygulamasına İlişkin Kalite Yönetimi

ACE, kamu yararı için yüksek kaliteli bir hizmet sunulması gereğine giderek daha fazla ilgi gösterildiğini dikkate alarak, meslek için bir Kalite Şartı geliştirilmesine yönelik çalışmalarını sürdürecektir. Bu daha önce değinilen SMG çalışması ve mimarlık meslek pratiğiyle ilgili olarak yapılması gereken etiketleme sistemleri ve yönetim sistemleri çalışmalarıyla da bağlantılıdır. ACE ayrıca, ve büyük olasılıkla Üye örgütleri aracılığıyla, AB içindeki tüketici örgütleriyle daha güçlü ilişkiler geliştirmek için de çalışacaktır.

Sertifika Verilmesi

ACE, mimarlık meslek uygulamasının nitelikli yönetimine ilişkin bir referans çerçevesi benimsenmesi sürecinde, mimarlara işverenlerine hizmet sunabilmek için bir sertifika verilmesine hem gerek olduğunu hem de bu yönde bir potansiyelin var olduğunu görmüştür. Komisyon'un İç Pazarda Hizmetler Direktifi önerisi, hizmet sunucularının gönüllü olarak bu tür sistemler geliştirmesini teşvik eden maddeler içermektedir. Komisyon'un, tüketici örgütlerini sertifika sistemlerinin yeterli olup olmadığını değerlendirmekte uygun kuruluşlar olarak görmekte inat ettiğini ve mimarlık hizmetlerinin özel durumunu ve özellikle de yapılan iş sözleşmelerinin büyük bir çoğunluğunda işverenin gerçek "tüketici" olmadığını göz önüne alan ACE, mimarlar için Avrupa düzeyinde geçerli olacak bir sertifika sistemini destekleyecek inandırıcı bir söylem ve savunma geliştirecektir.

Hizmetlerin Kalitesi

Bu konu yukarıda sözü edilen kalite yönetimini de kapsamakla birlikte, işverenlere verilen hizmetin toplam kalitesinin gerçek değerlendirilmesini ve sonuçların gerçek niteliğini içeren boyutuyla, biraz daha ileriye gitmektedir. Bu da tek tek mimarların ya da büroların pazarlama stratejileri kapsamında kullanabilecekleri yeterli değerlendirme yöntemlerinin geliştirilmesini gerektirmektedir. Günümüzde, sabit bir veri temeline göre karşılaştırma ağırlıklı "benchmarking" kavramının daha popüler olduğu, buna ek olarak da, mimarlık hizmetlerini doğası gereği bir matrikse oturtmanın pek de mümkün olamayacağı dikkate alınır, meslek topluluğunun mimarlık hizmetlerinde kaliteyi tanımlayan belirgin öğelerin ölçümü için geçerli olacak göstergeleri geliştirmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır.

2.4 Mimarlık Hizmetlerinde Ticareti

Mimarlık Hizmetlerinin AB İç Pazarında Sunulması

İç pazarla ilgili olarak bu belgenin önceki bölümlerinde zaten tanımlanmış olan konuların ötesine geçerek, giderek daha da serbestleşen bir iç pazar gerçeğini etkin bir şekilde ele almak gerekmektedir. Bu gelişme, hareket özgürlüğü, mimarlar arası rekabet, diğer meslek mensuplarıyla rekabet ve idari usüller gibi bir çok alanda belirli sonuçlar doğuracaktır. Öte yandan, mimarlık hizmetlerini, bu hizmetlerin değerini örgütsel olarak ve daha agresif bir tutum benimseyerek savunmak ve böylelikle daha tanınır ve bilinir hale getirmek gereği de

çok açıktır. ACE'nin, bu konuda politikalar ve önlemler geliştirilmesine ilişkin özel bir sorumluluğu vardır.

Mimarlık Hizmetlerinin Üçüncü Ülkelerde Sunulması (AB Üyesi Olmayan Ülkeler)

Yukarıda değinilen karşılıklı tanıma, standartlar, hizmetlerin kalitesi, veri toplama merkezi vb. konulara ek olarak, mimarlık hizmetlerinin giderek artan küreselleşmesi, genç nesiller dahil olmak üzere, Avrupalı mimarların hizmetlerini daha çok Üçüncü Ülkelere ve diğer pazarlara ihraç etmeleri için daha olumlu koşullar sağlayacak olan, üzerinde anlaşmaya varılmış bir ilkeler ve kurallar çerçevesinin tasarlanmasını gerektirmektedir. ACE'nin eşitlik ve karşılıklılık ilkelerine dayalı karşılıklı tanıma müzakerelerine girme yönündeki çalışmaları, gerçek anlamda pazara erişim yolunda atılan ilk adımdır. Bu süreçte ACE, tüm yeterlik ve ustalık boyutlarını kapsayan "Avrupa mimarı" kavramını geliştirmeyi sürdürecektir.

ACE, ve onun aracılığıyla mesleğin yarattığı durum, mimarlık hizmetlerini resmi siyasi gündemde AB'nin ikili ve bölgesel anlaşmalar kapsamındaki öncü projelerden biri haline getirmiştir. Bu durumda, mesleğin AB'deki temsilcisi olan ACE'nin sorumluluklarının artırılması fırsatı ciddi olarak değerlendirilmeli ve ACE, bu alandaki eylemlerinin, dengesizliklerin giderilmesi ve mimarlık hizmetlerinde ticareti etkin bir şekilde olanaklı kılmasını sağlayacak yol ve yöntemleri irdelemek yönünde motive edilmelidir.

2.5 Sektör İçi İlişkiler ve İşbirliği

Bu belgede daha önce de değinildiği gibi, pazardaki dönüşüm ve toplumun değişen beklentileri, gerek mesleğin inşaat sektöründeki diğer aktörle olan ilişkilerinde gerekse daha geniş bir ortamda, bir tavır değişikliği gerektirmektedir.

İnşaat Sektöründeki Diğer Tasarım Meslekleri

ACE, müşterilerin beklentilerine daha iyi cevap verebilmek için, inşaat sektöründeki diğer tasarımcı mesleklerle daha iyi ilişkiler kurmak ve onları daha iyi anlamak gerektiğinin farkındadır. ACE bu amaçla, kent plancıları, peyzaj mimarları, iç mimarlar ve müşavir mühendislerle ilişkilerini güçlendirmeye başlamıştır ve bunu sürdürecektir.

İnşaat Sektörü

ACE, aynı nedenle ve belki de binaların elde edilmesi konusundaki yeni yaklaşımlar ve sektördeki sürdürülebilirlik arayışları nedeniyle, inşaat sektörünün diğer dalları ve özellikle de mimarlık hizmetleriyle doğrudan ilgili olan inşaat yüklenicileri, hizmet yüklenicileri, malzeme üreticileri v.b. ile işbirliğini güçlendirmeye çalışmaktadır. Bu güçlendirilmiş işbirliği, mimarın sektör içindeki rolünün pekiştirilmesine ve inşaat sürecinde ekip çalışmasının daha iyi bir hale getirilmesine yardım edecek, dolayısıyla sektörün, bu sektördeki işverenlerin ve genel olarak da toplumun yararına olacaktır.

Diğer İşbirlikleri

ACE, bir süredir diğer sektörlerle ve özellikle de yasalarla düzenlenen diğer mesleklerle iyi ilişkiler kurmayı başarmıştır. Bu mesleklerle pazar, yeterlikler, yasal düzenlemeler ve benzeri konularda deneyimlerin paylaşılması, her zaman, kaygıların yansıtılması ve yasalarla düzenlenmiş mesleklerde benzerlik gösteren meslek uygulamasına etkisi olan alanlarda olası çözümlerin tanımlanması açısından son derece yararlı olmuştur. ACE, bu ilişkileri geliştirmeye ve uygun olan her konuda ve her zamanda sinerjiler yaratmaya devam edecektir.

MİMARLIK MESLEK UYGULAMASI VE MİMARLIK HİZMETLERİNDE TİCARET

Hedeflenen sonuçların özeti:

- II.1.** ACE, rekabet konusuna salt ekonomik kurama dayanan geleneksel yaklaşımın mimarlık söz konusu olduğunda yeterli olmadığını, sürekli olarak göstermeye devam edecektir.
- II.2.** ACE, tüm AB içinde meslek açısından geçerli olan ve, gerek yasa ve kural koymaya yetkili kuruluşlar ve gerekse mesleğin kendi düzenleyici kurumları tarafından belirlenen yasal kuralları ayrıntılı olarak inceleyecektir. ACE, meslek için ve meslek içinde daha iyi yasal düzenlemeleri teşvik etmek için, en iyi uygulama örneklerinden dersler çıkartacaktır.
- II.3.** ACE, mimarlık alanında tüm AB çapında yaygınlaştırılabilecek en uygun meslek uygulaması biçimlerinin ne olduğuna ilişkin ayrıntılı bilgi edinecek, ve bunları tanıtip teşvik edecektir.
- II.4.** ACE, işverenlerin ve toplumun beklentilerine daha iyi cevap verebilmek amacıyla deontolojik çerçevesini güçlendirmeye çalışacak ve, içinde etik davranışın temelindeki ilkelerin de tanımlandığı bir Avrupa Deontoloji Kodu (ADK) hazırlayacaktır. ACE, ADK'nın kendi Üyeleri tarafından devreye sokulup sokulmadığını izleyecektir.
- II.5.** ACE, çalışmaları arasına uyuşmazlıkların çözümüne ilişkin en iyi yaklaşımların ne olduğu konusunda da katacak, ve mesleğin yararlanabileceği çeşitli seçenekleri inceleyerek Üye'lerine bu konuda öneriler yapacaktır.
- II.6.** ACE, meslek örgütlerinin yeniden konumlandırılmasının bir aracı olarak yararlanılmak üzere, üye bütünü içinde öz ve ortak denetim konularında bilgi ve ilgiyi canlandırmak için çalışacaktır.
- II.7.** ACE, mimarlık hizmetlerinin hem kamu hem de özel sektör içinde elde edilmiş şekillerine ilişkin tüm modelleri inceleyecek, ve bu önemli alanda ek ve daha belirgin olarak tanımlanmış öneriler getirecektir.
- II.8.** ACE, mimarların çeşitli öğelerin sentezini yapmaktaki kapasitesini yeniden vurgulayarak, inşaat sektöründeki farklı ortakların farklı rollerini belirten kavramsal bir çerçeve oluşturacaktır
- II.9.** ACE, işverenleri hedef alan ve onlara, mimarlık hizmeti satın alırken yüksek nitelik gözetmenin yararlarını gösteren inandırıcı bir söylemin geliştirilmesi için çalışacaktır.
- II.10.** ACE, daha yüksek nitelik, güçlendirilmiş tüketici (işveren) memnuniyeti ve artan bir saygınlık kazanılması amacıyla, meslek için bir Kalite Şartı'nın kabul edilmesi için çalışacaktır.
- II.11.** ACE, mimarlık hizmetlerinin niteliğini tanımlayan belirgin özelliklerin ölçülmesine ilişkin nesnel göstergelere dayanan değerlendirme yaklaşımlarını teşvik etmek için çaba harcayacaktır.
- II.12.** ACE, bu konuda Üyelerine yardımcı olmak üzere, politikalar ve önlemler geliştirerek İç Pazarda ticaret bağlamında ve global olarak, mimarlık hizmetlerinin görüntüsünü daha iyi bir hale getirecektir .
- II.13.** ACE, özellikle mimarlık hizmetlerde ticareti olanaklı kılmak üzere, yeterlikler ve ustalık konusunun bütün yönlerini kapsayan, "Avrupa mimarı" kavramını geliştirmeyi sürdürecektir.
- II.14.** ACE, bir yandan mimarın sektördeki rolünü yeniden vurgularken diğer yandan da inşaat sürecinde takım çalışmasını daha iyi bir hale getirecek ve diğer tasarım meslekleri ile olan temas ve diyalogunu ve inşaat sektörünün diğer dallarıyla işbirliğini sürdürecektir.

3. MİMARIN TOPLUMDAKİ ROLÜ

3.1 Kurumsallaşmaya Yönelik Eylemler

ACE misyonunun ana aksını oluşturan doğrudan kulis yaparak ve öneriler getirerek politikaları etkilemek girişimlerinin ötesinde, daha genel olarak AB, ulusal ve yerel düzeylerdeki tüm politikalarda mimarlığın konumunun yükseltilmesine ihtiyaç vardır. ACE, bu tür eylemlerle meslek için daha olumlu koşullar oluşturmak ve meslek profilini yükseltmek olanağına sahiptir.

Mimarlık Politikalarının Desteklenmesi ve Tanıtılması

Her ne kadar son on yıl içinde AB üyesi devletlerin bir çoğunda mimarlık politikalarının benimsenmesi yönünde önemli gelişmeler olduysa da, bu henüz genel bir durum olmaktan çok uzaktır. Ayrıca, bu tür politikaların kabul edildiği hallerde bile deneyimler gerek siyasal önceliklere gerekse ekonomik durumlara göre dalgalanma gösteren bu politikaların izlenmesinin herhangi bir garantisi olmadığını göstermiştir. Bunun da ötesinde mimarlık çok kez sofistike, pahalı ve ek bir öge olarak görülmektedir. Bu bakış açısı mimarlığın tüm toplumsal, kültürel ve ekonomik boyutlarıyla sunduğu ek değeri farketmekten çok uzaktır. İyi mimari, en basit konuttan en önemli “anıtlara” kadar tüm yapılar için geçerli olmalıdır.

Bu nedenle, son hedef bir Avrupa Mimarlık Politikası'nın benimsenmesi olmak üzere, mimarlık politikalarının tanıtılıp teşvik edilmesi zaman içinde ACE'nin en önemli önceliklerinden biri haline gelmiştir. Bu amaç ACE'nin iki önemli başvuru belgesinde ortaya konmuş bulunmaktadır – 1995 yılında yayımlanan “Avrupa, Mimarlık ve Yarın” başlıklı Beyaz Kitap ve 2004 yılında yayımlanan “Mimarlık ve Yaşam Kalitesi” başlıklı kitap. ACE'nin gösterdiği çabalarının ana odağı şu anda Avrupa Mimarlık Politikaları Forumu ağı üzerinde yoğunlaşmış bulunmaktadır ve bu ortamda çok önemli bir rol oynamayı sürdürmesi ve yaptığı katkıları daha da zenginleştirmesi gerekmektedir. Bu faaliyetler Yönetim Kurulu'nun denetimi altında, doğrudan doğruya Sekreteryaya içinde izlenmektedir.

Mimarlığın Diğer AB Politikalarıyla Bütünleştirilmesi

Mimarlığın, tipik olarak sektörleri çapraz kesen bir konu ve Avrupa düzeyinde kabul edilen ve Üye Devletlerde uygulanan politikalar açısından önemli olduğu, en azından meslek içinde ve ACE üyeleri arasında yaygın kabul gören bir gerçektir. Bu gerçek kentsel ve kırsal alanlarda mimarının niteliği konusundaki 12 Şubat 2001 tarihli Konsey Kararı ile de çok iyi bir şekilde ortaya konmuştur. Ancak Konsey'in Komisyon'a ve Üye devlet'lere yaptığı tüm AB politikalarına mimarlık boyutunun da dikkate alınması çağrısına, son sıralarda yapılan bir araştırmanın¹ da gösterdiği gibi, kararın kabul tarihinden sonra gerçekleştirilen politika geliştirme süreçlerinde uyulması bir yana, duyulduğu bile şüphelidir.

ACE, bu nedenle, Avrupa vatandaşlarının yaşam ortamlarının kalitesini etkileyen ana politika alanlarına mimarlık boyutunun da katılması yönündeki çabalarını ısrarlı bir şekilde sürdürecektir. Bu bütünleşmenin özellikle kamu İhaleleri, Çevre, Kent ve Bölge Konuları, Bölgesel Gelişme ve Yapısal Fonlar ve diğer AB Programları gibi politikalarda gerçekleşmesini sağlamak üzere özel bir gayret gösterilecektir. Bu bütünleşmeyi sağlayabilmek için ACE tarafından kullanılacak araçlar arasında Avrupa Mimarlık Politikaları Forumuna katılmak, Avrupa Parlamentosu Konut ve Kentler çalışma grubuna katılım, çıkması beklenen kentsel çevreye ilişkin AB stratejisinin uygulanmasının tanıtılıp teşvik edilmesi ve başta kentler ve kentlerin oluşturduğu ağlar olmak üzere, diğer ilgili paydaşlarla bağlar kurulması bulunmaktadır.

AB Kurumları Bağlamında Lobicilik ve İlişkiler

Bu, ACE'nin ana faaliyetlerinden biridir ve esas olarak Brüksel'deki ACE Genel Merkezi'ndeki Sekreteryaya tarafından yürütülmektedir. Bu çalışma temel AB kurumları ile (Komisyon, Parlamento, Avrupa Ekonomik ve Sosyal Komitesi v.b.) iyi iş ilişkilerinin kurulmasını ve sürdürülmesini gerektirmektedir. Çalışma ayrıca, meslek için geçerli konuları tanımlayabilmek üzere sürdürülmesi gereken izleme işlevinin yeterince yerine getirilmesi için, görüşmeleri, temaları, toplantıları ve yazışmalarıyla, ciddi boyutta bir günlük faaliyet de gerektirmektedir. Bu, ACE'nin AB'nin politika geliştirme çalışmalarından mümkün olan en kısa zamanda haberdar olmasını ve bunları önceden kestirebilmesini sağlamaktadır.

ACE, bu gayretlerinden ürün alabilmek için, Üyelerinin ve kendi çalışma birimlerinin söz konusu eylemleri destekleyecek ve besleyecek geçerli girdileri ve desteği sağlamasına

¹ Araştırmaya Avrupa Mimarlık Politikaları Forumu'nun web sitesinden ulaşabilirsiniz www.architecture-forum.net

güvenmektedir. Dolayısıyla önümüzdeki yıllarda ve stratejik hedeflerle tutarlı olabilmek için ACE'nin, mesleği etkileyen politikaların geliştirilmesindeki gerçek ihtiyaçları yansıtabilmek ve aynı zamanda ilgili konularda uzmanlıklardan yararlanabilmek, tartışma ortamını canlandırmak ve öneri geliştirilmesini teşvik etmek için, bu alanlarda sağladığı katkıları acil olarak daha da yeterli bir hale getirmesi gerekmektedir.

ACE'nin önümüzdeki yıllarda göstereceği gayretler ağırlıklı olarak, Parlamento Kent ve Konut Çalışma Grubu'na katkı konulmasına ve Avrupa Parlamentosu İnşaat Forumu (FOCOPE) gibi diğer ilgili kanallara yönlendirilecektir.

3.2 Diğer Aktörlerle İlişki Ağları Kurmak ve Etkileşim

Ortak çıkarların savunulmasında sinerjilerin yakalanmasının çok daha etkin olduğu bir çok durumda kanıtlanmıştır. ACE, kendi adına, diğer meslekler ve sektörlerle yapılan toplu ve tanımlanmış eylemlerde bu ortaklıkların yarattığı çoğaltıcı etkiyle kendi başına elde edebileceğinden çok daha fazlasının başarılmasının sağlandığını ve çok daha güçlü bir etki yaratıldığını görmüştür. Bu, ACE'nin en uygun durumlarda kendi başına davranmaktan vazgeçmesi anlamına gelmez, ancak, ortak eylemler ACE'nin kendi çıkarlarını bencilce koruduğu izleminin yaratılabileceği durumları önlemektedir.

İnşaat Sektörü

ACE, gerek bu belgede daha önce sözü edilen işbirlikleri yoluyla, gerekse inşaat sektöründeki Avrupa İnşaat Araştırma, Geliştirme ve Yenilikçilik Konseyi (ECCREDI) ve Avrupa İnşaat Forumu (ECF) gibi ağlarla ilgisini artırarak sektörün bir bütün olarak imajını iyileştirmesine katkıda bulunabilir ve aynı zamanda da mimarlık mesleğinin görüşlerinin sektör içinde etkin bir şekilde dikkate alınmasını etkileyebilir.

Diğer Hizmet Sektörleri ve Meslekleri

Hizmet Sektörü şu sıralarda, AB'nin temel ekonomik itici gücü olarak görüldüğü için, politikalar geliştirmekle uğraşan kişilerin giderek daha fazla ilgisini çekmektedir. ACE, uzun yıllardır hizmet sektörü içinde oluşturulan bazı ağlarla ve diğer mesleklerle temas halindedir. ACE, bir yandan mimarlık mesleğinin kendine özgü özelliklerini korur ve bunları vurgularken, aynı zamanda da bu karşılıklı ilişkileri ve katılımını daha da geliştirmeyi ve bu ağlarla ortak eylemlerini tanımlamayı amaçlamaktadır. Bu tür ortak eylemlerin en anlamlı örnekleri Avrupa Hizmetler Forumu (ESF) ve Kulüp Profili'dir (yasayla düzenlenen meslekler).

Kentler ve Yerel Yönetimler

AB'nin politika koyucularında, kentlerin ve yerel yönetimlerin AB politikalarının, özellikle de yapıli çevrede yer alan ve kalkınma ve iş olanakları yaratmaya yönelik olanların yaşama geçirilmesinde önemli bir rol oynayabileceği görüşü giderek daha fazla kabul görmektedir. ACE, bir süre önce, kent ve/veya yerel yönetim ağları ile işbirliğinin güçlendirilmesini, oluşturduğu politika önerilerini yerel düzeyde ve somut olarak uygulamanın bir yolu olarak tanımlamıştır. Gerçekten de kentler, inşaat faaliyetlerinin büyük bir çoğunluğunun gerçekleştirildiği ve sorunların en çok hissedildiği alanlar olarak, yeni yaklaşımların benimsenmesi için en uygun yerlerdir. Kentler ayrıca, ihale yetkisine sahip kuruluşlar olarak, bayındırlık işlerinde bu tür yaklaşımların benimsemesiyle elde edilecek yararları doğrudan sergilemek olanağına da sahiptir. Bu nedenle ACE, ortak eylemler ve mümkünse pilot projeler başlatabilmek amacıyla bu ağlardan yararlanma olasılıklarını tanımlamaya çalışacaktır. AB'nin Yapısal Fonlar'ı kapsamında kentsel konuların daha fazla üzerinde duruluyor olması, ortaya yeni fırsatlar çıkartacaktır.

3.3 Kamuoyuna Dönük Eylemler

Bu, her ne kadar aslında ACE'nin, mesleğin ulusal düzeydeki temsilcileri ve kural koyucuları olan Üye Örgütleri'nin görevi olsa da, halkın zihninde mimarlığın ne kadar önemli olduğuna ilişkin bilincin artırılması için Avrupa düzeyinde faaliyet gösterilmesine gerek olduğu görüşü açıkça ifade edilmektedir. Bu nedenle mimarlığın tanıtılması amacıyla ACE Tüzüğü içinde

önemli bir yer verilmiştir ve dolayısıyla, ACE'nin bu alanda kaynakları elverdiği oranda çalışma yapması meşrudur. ACE için ayrıntılı bir iletişim politikası önerisi ayrı bir belgeyle sunulacaktır.

Genel Bilgi

Bu arada, ACE'nin halen faaliyetlerine ve görüşlerine ilişkin bilgileri yaymak için üç kanaldan yararlandığını hatırlamak gerekir. Bu faaliyet, Yönetim Kurulu'nun denetimi altında, doğrudan ACE Sekreteryası tarafından yürütülmektedir. Şu anda yararlanılan ve iletişim politikasıyla iyileştirme önerileri getirilecek olan araçlar, ACE web sitesi, ACE Info (bülten) ve Basın Açıklamalarıdır.

Bilinçlendirme Kampanyaları

ACE toplumdaki insanların mimarlık konusunda daha bilinçli ve mimarlığın günlük yaşamları üzerindeki etkisi konusunda duyarlı kılınmaları gerektiğinin farkındadır. ACE, bu ihtiyacın karşılanması için gereken fırsatları ve önlemleri tanımlamayı öngörmektedir.

Etkinlikler

ACE, gerek belirli hedef kitlelerde gerekse genel kamuoyunda bilinç artırılmasına çalışırken, halka açık etkinlikler düzenlemeyi düşünebilir. Bunun bir örneği, 1999 yılı sounda Paris'teki UNESCO merkezinde düzenlenen "Mimarlık: Kentsel Gerilimlerin Arabulucusu" temalı kolokyum olmuştur. ACE, toplumsal etkisini ciddi bir şekilde güçlendirmek amacıyla, Avrupa Zirveleri haline gelebilecek ve yapıyı çevrede mimarlığın niteliği konusuna odaklanacak bir dizi düzenli ve üst düzey etkinlik başlatmanın olanaklarını araştıracaktır. Bu proje ayrı bir notta ayrıntılandırılacaktır.

MİMARIN TOPLUMDAKİ YERİ

Hedeflenen sonuçların özeti:

III.1. ACE'nin Avrupa Mimarlık Politikaları Forumu'na sağlayacağı girdilerin güçlendirilmesi ve izlenmesi

III.2. Kamu İhaleleri, Çevre, Kent ve Arazi, Bölgesel Kalkınma konuları gibi başlıca ilgili AB politikaları ile Yapısal Fonlar ve diğer AB Programlarına mimari boyutun katılmasını sağlamak üzere uğraş vermek.

III.3. ACE'nin AB kapsamındaki politika geliştirme süreçlerine sağlayacağı girdilerin yeterlilik ve nitelik bakımından iyileştirilmesi ve AB kurumlarıyla işbirliğinin güçlendirilmesi

III.4. ACE, Avrupa Parlamentosu'ndaki ilgili birimlerle kurulacak işbirliğini geliştirecek ve güçlendirecektir.

III.5. ACE, diğer paydaşlarla ilişkileri canlandıracak ve, mimarlık mesleğinin kendine özgü niteliklerini koruyarak ve vurgulayarak, ortak eylem olasılıklarını belirleyecektir.

III.6. ACE, politikalarını tanıtmak ve mümkünse, pilot projeler yapılması dahil, ortak eylemlere girişmek üzere kent ve yerel yönetim ağlarından yararlanılması olanaklarını irdeleyecektir.

III.7. ACE, kamuoyunda daha iyi tanınmak için kullanılabilir fırsatları ve alınacak önlemleri tanımlamaya çalışacaktır.

4. ÖNCELİKLERİN SAPTANMASI VE KAYNAKLAR

Bu belgede çerçevesi çizilen Dönemsel Çalışma Programı, "istenen" in ne olduğunun analizine dayanmaktadır. Ancak ACE'nin, bir yanda büyük ölçüde gönüllü katkıya dayanan diğer yanda ise özellikle sekreteryadaki kaynakları sınırlı olan yapısı ve Program'ın uygulanmasına ilişkin zaman perspektifi göz önüne alındığında, ortaya konanların var olan koşullarda bütünü ile başarılabileceğini beklemek gerçekçi olmayacaktır. Bu nedenle, gerek

ele alınacak konular gerekse yapılacak faaliyetler açısından bir öncelikler saptaması gerekmektedir.

Program ayrıca, ACE'nin kaynaklarının Genel Kurul tarafından 2005 ilkbaharında toplanan özel oturumda kabul edilen ve izlenecek olan stratejik hedeflerle uyumlu kılınması gereğini de yansıtmaktadır.

4.1 Öncelikler

ACE'nin çalışmaları için, üç tematik sütunla tanımlanan yeni bir tematik yaklaşım benimsediği hatırlanacak olursa, aşağıda sıralanan öncelikler, tanımlanan konuların aciliyeti ve meslek açısından siyasi önemi dikkate alınarak belirlenmiş, büyük çoğunluğu Özel Gündemli Genel Kurul sırasında tartışılmış ve ardından Yönetim Kurulu tarafından gerçekleştirilen çalışmalarla tamamlanmış bir saptamadır. Ele alınması gereken farklı konular için yapılan bu ayrıntılı tartışmalar sırasında, önerilmiş olan sütunların konuların kapsanması açısından yeterli olduğu ve mimarın eğitimiyle başlayan ve mimarın toplum üzerindeki gerçek etkisine kadar uzanan mantıklı bir sıra izlediği görülmüştür.

Program'da ele alınan çeşitli konular, tanımlanan konu açısından önemi dikkate alınarak üç sütun altında toplanmış ve bunun sonucunda konuların ele alınacağı bir dizi ana aks ortaya çıkmıştır. Bu netleşme sonucunda, aşağıda önerilen temel önceliklerin belirlenmesi mümkün olabilmektedir:

- Mimarların yeterliklerine ilişkin standartların güçlendirilmesi
- Yeterliklerin onaylanmasına ilişkin yasal düzenlemelerin izlenmesi
- Mimarın, inşaat sektöründeki diğer aktörler arasında yeniden konumlandırılması
- Araştırma alanında mimarlığın daha öne çıkartılması
- Mimarlık meslek uygulamasının yasal ve düzenleyici ortamının izlenmesi
- Mimarlık hizmetlerinin alımında en iyi uygulama yöntemlerinin teşvik edilmesi
- İnşaat sektöründe kalitenin teşvik edilmesi
- Siyasal arenada mimarlığın kamu yararı rolünün tekrar vurgulanması
- Mimarlık politikalarının teşvik edilmesi
- ACE'nin kamuoyundaki imajının güçlendirilmesi

Yukarıda belirtilen önceliklerin sıralaması, tematik sütunların yapısını izlemektedir ve bu sıralamaya, Genel Kurula sunulmak üzere son şeklinin verilmesi, ACE Yönetim Kurulu'nun inisiyatifindedir.

4.2 Kaynaklar

Kaynaklar söz konusu olduğunda, üzerinde anlaşmaya varılmış bulunan Stratejik Hedefler'e ulaşmak amacıyla yeni ACE yapısının ve önerilen Programın uygulanmasının belirgin etkileri olacağı açıktır ve gerek insan gerekse finansal kaynakların artırılması gerekecektir.

Bunu başarmanın çeşitli yolları olsa da, hangi yol seçilirse seçilsin ACE Üyeleri'ne bir yük gelecektir. Yapılan ilk analiz, belki de en etkin yolun aşağıda sıralanan olakları sağlayacağı için, Brüksel'deki Sekretery'a'nın güçlendirilmesi olacağını ortaya koymaktadır:

- Yeni yapılanmanın ve Dönemsel Çalışma Programı'nın gerektirdiği işbirliği ve bağlantı çalışmalarının artırılması ve daha iyi ürün alınmasının garanti edilmesi.
- Bir iletişim ve bilgilendirme planının geliştirilmesine katkı sağlanması ve ayrıca iç iletişim ve ilgili IT (bilgi teknolojisi) konularının güçlendirilmesi
- Daha genel anlamda ve en önemli husus olarak, ACE'nin yaptığı çalışmaların ve ününün daha gözle görülür hale getirilmesi ve örgütün AB ve ulusal politikalar üzerindeki etkisinin güçlendirilmesi.

MİMARLAR ODASI – Ocak 2006

Bu erken aşamada, gerçek maliyetler konusunda kesin bilgi vermek zordur. Ancak, çok kaba bir hesaplamayla, maliyetlerin yıllık bütçelere getireceği artışın 130.000 ile 150,000 Euro arasında olacağı söylenebilir.